

אברהם סוצקבר, משורר ויוצר בידיש (1913-2010)

של תרבות יידיש. הוא יסד את הרבעון "די גאלדענע קייט" ("שרשרת הזהב"), ששימש אכסניה עולמית לסופרי יידיש, וערך אותו בשנים 1949–1998. הוא כתב כשלושים ספרים והשתתף בפסטיבלים בין-לאומיים לשירה. יצירותיו תורגמו ללשונות רבות בהן: "חרות עלי לוח", "ברכב אש, שירים ופואמות", "סיביר", "עיר הסתרים" ועוד. קובץ מקיף של יצירתו בתרגום עברי ראה אור ב-2005 ושמו "כינוס דומיות". ספרי שירה ופרוזה שלו, וכן ספר העדות שלו על גטו וילנה, ראו אור בכמה לשונות. זכה בפרסים בהם פרס איציק מאנגר ליצירה ספרותית בידיש (1969) ופרס ישראל (1985).

תַּחַת זֵיו כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם
שִׁים עֲלֵי אֶת כֶּף הַדָּבָר!
כֹּל מַלְאָךְ שֶׁלִּי דִמְעָה הִיא:
נָא קַבְּלֵנָה אֶל חִיקָה!

כוֹכְבֵיךָ זֵיו יִטְלוּ
אֶל מִרְתֵּף אִישׁוֹן עֵינַי:
אֶךְ קוֹ אֹר אֵינְ בִּי אֶפְלוּ
לְהָשִׁיב בּוֹ עַל הַשִּׁי.

תרגום/נוסח עברי: יצחק כפכפי

נולד בליטא. ילדותו עברה עליו בסיביר. ב-1920 השתקעה המשפחה בוילנה בה קיבל חינוך יהודי וכללי. בגיל שלוש עשרה החל לכתוב שירה, תחילה בעברית ואחר כך בידיש שהיתה שפת יצירתו לאורך חייו. ספר שיריו הראשון יצא לאור בווארשה ב-1937. בתקופת השואה היה פעיל מאוד בחיי התרבות של הגטו שם כתב ב-1943 את שירו הידוע "אונטער דיינע ווייסע שטערן" ("תחת זיו כוכבי שמים"). השיר הולחן והיה לאחד השירים המזוהים ביותר עם השואה. לפני חיסולו של הגטו ברח סוצקבר עם אשתו פרידה והצטרף לפרטיזנים. קובץ משיריו, שכלל את הפואמה "כל נדרי", שהוברח למוסקבה עורר רושם רב, והשלטונות הסובייטים שלחו מטוס מיוחד אל היערות כדי להציל אותו ואת אשתו ולהביאם למוסקבה. ב-1946 נבחר סוצקבר להעיד מטעם התביעה הסובייטית במשפטי נירנברג – עדות שפרסמה את זוועות השואה. ב-1947 עלה לארץ-ישראל וקבע את ביתו בתל-אביב. סוצקבר דבק בידיש כלשון תרבות ויצירה והאמין ביכולתה של ישראל להיות מרכז